

Ödemeler Dengesi - Haziran 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

TÜRKİYE BANKASI

Cari açık Haziran ayında beklentilerin altında...

Haziran ayında cari işlemler açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %12,4 oranında artış kaydederek 4,4 milyar USD ile piyasa beklentisinin altında gerçekleşmiştir. Böylece yılın ilk yarısında cari açık 35,9 milyar USD'ye ulaşmıştır. Parasal olmayan altın ithalatındaki yüksek seyrin Haziran ayında da devam etmesi cari açıktaki genişlemede etkili olmuştur. Nitekim, 2012 yılının ilk yarısında 1,7 milyar USD fazla veren parasal olmayan altın ticareti 2013 yılının aynı döneminde 7 milyar USD açık vermiştir.

Haziran ayında 53,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşen 12 aylık kümülatif cari açıktaki artış hızı da bir miktar ivme kaybetmiştir.

Turizm gelirlerinde hızlı artış...

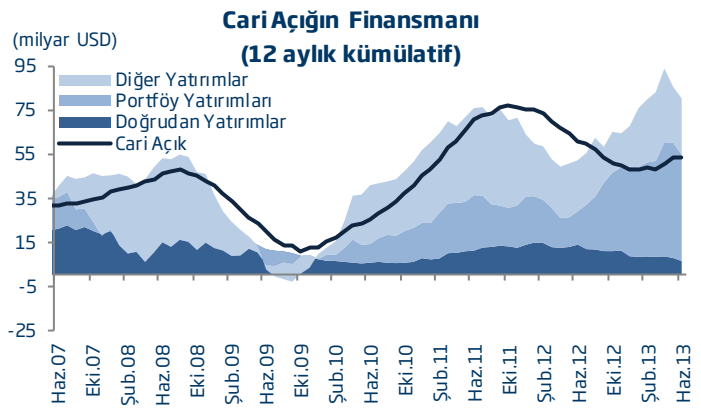
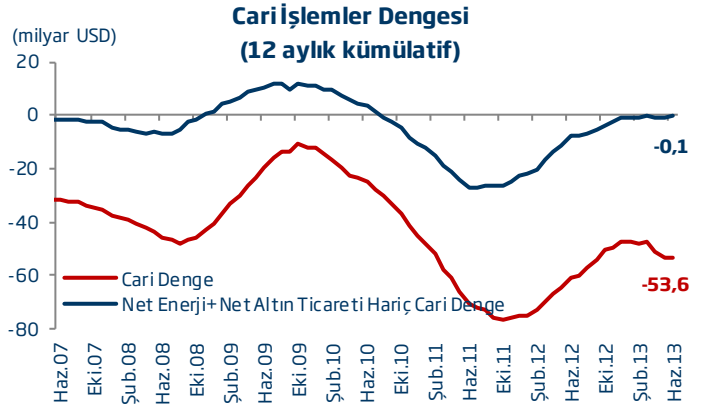
Haziran ayında net turizm gelirlerinde sağlanan %23,3 düzeyindeki yıllık artışın cari açığın beklentilerin altında gerçekleşmesinde etkili olduğu görülmektedir. Yılın ilk yarısında ise net turizm gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre %29,9 oranında artış kaydederek 9,4 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

Gelir dengesi altında izlenen yatırım giderlerindeki artış Haziran ayında ivme kaybetmiştir. Öte yandan, Ocak-Haziran döneminde net yatırım giderlerinin bir önceki yılın ilk yarısında göre %44,2 oranında genişleyerek 5,2 milyar USD seviyesine yükselmesi cari açığın genişlemede etkili olmuştur.

Doğrudan yatırımlar zayıf seyrini sürdürüyor.

Cari açığın finansman tarafı incelendiğinde, net doğrudan yatırımlardaki zayıf seyrin devam ettiği görülmektedir. Haziran ayında doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %74,9 oranında gerileyerek 475 milyon USD düzeyinde gerçekleşmiştir.

Ocak-Haziran döneminde de, net doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı dönemine göre %38,1 azalmış; yurt içinde doğrudan sermaye yatırımlarındaki gerileme ise aynı dönemde %43,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Haziran ayında portföy yatırımlarında net çıkış...

2012 yılının ikinci yarısından 2013 yılının Mayıs ayına kadar güçlü bir seyir izleyen net portföy yatırımlarında, Haziran ayında 312 milyon USD ile Eylül 2011'den bu yana ilk kez çıkış gözlenmiştir. Bu gelişimde Mayıs ayından itibaren ABD Merkez Bankası'nın (Fed) varlık alım programını azaltabileceğine yönelik endişelerin gelişmekte olan ülkelerden sermaye çıkışlarına neden olması etkili olmuştur.

Yılın ilk altı ayında ise, portföy yatırımları 18 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu tutar bir önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında %73,8'lik bir artışa işaret etmektedir.

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2012	Haziran 2013
Cari İşlemler Dengesi	-47.750	-53.640
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	68.564	74.622
-Doğrudan Yatırımlar	8.455	6.288
-Portföy Yatırımları	40.789	48.442
-Diğer Yatırımlar	18.571	25.598
-Net Hata ve Noksan	793	-5.648
-Diğer	-44	-58
Rezervler⁽¹⁾	-20.814	-20.982

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Haziran 2013**İktisadi Araştırmalar Bölümü**

Haziran ayında devlet iç borçlanma senetlerinden ve hisse senedi piyasasından net sermaye çıkışı gerçekleşmiştir. Bankaların ise yurt dışında gerçekleştirdikleri tahvil ihraçları aracılığıyla Haziran ayında 562 milyon USD borçlandığı görülmektedir.

Diğer yatırımlarda artış eğilimi...

Haziran ayında bankacılık sektörü yurt dışından 1,6 milyar USD tutarında net kredi kullanımı gerçekleştirmiştir. Bu dönemde, bankalar kısa ve uzun vadeli kredilerde net kredi kullanıcısı konumunda bulunmaktadır. Yılın ilk altı aylık dönemi incelendiğinde ise bankacılık sektörünün yurt dışından net kredi kullanımının geçen yılın ilk yarısındaki tutarın yaklaşık 3 katına ulaştığı görülmektedir.

Bankacılık dışı kesim ise, Haziran ayında uzun vadeli kredilerde 3,3 milyar USD'lik kredi kullanımına karşılık 3,7 milyar USD'lik geri ödeme gerçekleştirmiştir. Yılın ilk yarısında da bankacılık dışı kesimin 1,2 milyar USD tutarında net kredi ödeyicisi olduğu görülmektedir. 12 aylık kümülatif olarak değerlendirildiğinde, bankaların uzun vadeli borç çevirme oranı %122, bankacılık dışı kesimin ise %101 düzeyindedir.

Haziran ayında rezerv varlıklarda belirgin azalış.

Haziran ayında küresel piyasalarda azalan risk iştahına bağlı olarak gelişmekte olan ülkelerde gözlenen sermaye çıkışları döviz kuru üzerinde baskı yaratmıştır. Bu çerçevede TCMB'nin TL'deki değer kaybını sınırlamaya yönelik yaptığı döviz satım ihalelerin etkisiyle rezerv varlıkların Haziran ayında 3,3 milyar USD azaldığı; diğer bir ifadeyle cari açığın finansmanında TCMB'nin rezervlerinin de kullanıldığı görülmektedir. Öte yandan, son iki ayda gözlenen hızlı erimeye rağmen yılın ilk altı ayında rezerv varlıklar 6,5 milyar USD tutarında genişlemiştir. Haziran ayında net hata ve noksan kaleminde kaydedilen 2,3 milyar USD'lik döviz çıkışı da dikkat çekmiştir.

Beklentiler...

2013 yılının ilk yarısında dış ticaret açığında özellikle altın ithalatından kaynaklanan artış eğilimi cari açık üzerinde yukarı yönlü baskı yaratmıştır. Öte yandan, TCMB'nin Haziran ayından itibaren uyguladığı ek parasal sıkılaştırmanın yanı sıra turizm gelirlerindeki artışın söz konusu genişlemeyi bir miktar sınırlandıracağı öngörülmektedir. Cari açığın finansmanı tarafında ise Fed'in uygulayacağı çıkış stratejisinin ve TCMB'nin para politikası uygulamalarının belirleyici olacağı düşünülmektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Haziran 2013	Ocak-Haziran 2012	Ocak-Haziran 2013	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-4.445	-30.030	-35.920	19,6	-53.640
Dış Ticaret Dengesi	-6.940	-34.595	-40.474	17,0	-71.214
Hizmetler Dengesi	2.938	7.615	9.393	23,3	24.687
Turizm (net)	2.651	7.248	9.412	29,9	23.723
Gelir Dengesi	-522	-3.705	-5.324	43,7	-8.326
Cari Transferler	79	655	485	-26,0	1.213
Sermaye ve Finans Hesapları	6.777	28.661	40.992	43,0	59.288
Doğrudan Yatırımlar (net)	475	5.682	3.515	-38,1	6.288
Portföy Yatırımları (net)	-312	10.376	18.029	73,8	48.442
Varlıklar	744	-57	2.094	-	4.808
Yükümlülükler	-1.056	10.433	15.935	52,7	43.634
Hisse Senetleri	-1.230	1.238	-196	-	4.840
Borç Senetleri	174	9.195	16.131	75,4	38.794
Diğer Yatırımlar (net)	3.352	18.945	25.972	37,1	25.598
Varlıklar	-184	1.698	442	-74,0	-1.826
Efektif ve Mevduat	44	2.445	1.565	-36,0	287
Yükümlülükler	3.536	17.247	25.530	48,0	27.424
Ticari Krediler	-158	2.538	6.865	170,5	5.352
Krediler	758	6.782	7.980	17,7	11.030
Bankacılık Sektörü	1.587	3.254	10.337	217,7	12.247
Bankacılık Dışı Sektörler	-764	4.653	-1.151	-	957
Mevduat	2.831	7.720	10.442	35,3	10.521
Yurtdışı Bankalar	2.602	4.352	9.156	110,4	11.933
Yabancı Para	736	4.249	7.291	71,6	8.287
Türk Lirası	1.866	103	1.865	1.710,7	3.646
Yurtdışı Kişiler	352	4.042	1.867	-53,8	738
Rezerv Varlıklar (net)	3.276	-6.320	-6.488	2,7	-20.982
Net Hata ve Noksan	-2.332	1.369	-5.072	-	-5.648

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Haziran 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Erhan Gül - Uzman

erhan.gul@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.